

## Tutustuminen lasten oikeuksiin

[https://www.youtube.com/watch?v=Fob5rouL\\_hE](https://www.youtube.com/watch?v=Fob5rouL_hE)

- Kysy oppilailta ensiksi, mitä oheinen video käsittelee (osallisuutta, oikeutta tulla kuulluksi).
- Kysy oppilailta, onko heidän mielipidettään kysytty asioissa, jotka koskevat heitä.
- Kysy oppilailta, tietävätkö he, miten koulussa voi vaikuttaa (oppilaskunnat, jne.).
- Kysy myös, tietävätkö oppilaat, kuka päättää heidän koulunsa asioista (rehtori, kaupungin virkamiehet, kunnanvaltuusto, jne.).
- Halutessaan voi käyttää oheista Powerpoint-esitystä (ks. muut liitteet) tukena.

## Tehtävämoniste

- Jaa oppilaille moniste, jossa on lapsen oikeudet ja lista väitteitä (ks. muut liitteet). Pyydä heitä lukemaan lista oikeuksista ja sen jälkeen täyttämään ruutuun Oikein tai Väärin.
- Kun tehtävä on tehty, käy läpi oikeat vastaukset yksi kerrallaan. Kysy, mihin oikeuteen jokainen väite liittyy. Pyydä perustelemaan miksi. Alla on oikeat vastaukset ja niihin liittyvät oikeudet:

Väite	Vastaus	Oikeus
A. Väärin	9.	
B. Väärin	5.	
C. Oikein	13.	
D. Väärin	12.	
E. Väärin	11.	
F. Väärin	1.	
G. Oikein	8.	Jos on isompi lapsi, pitää lasta kuunnella.

Ohjeet opettajalle, 7.–9. luokka

H. Väärin 7.

I. Väärin 4.

J. Väärin 6. Jos mummoon liittyy joku ongelma, se voi olla mahdollista

## Kyselytehtävä

- Kerro oppilaille, että tämän tehtävän tavoitteena on pohtia sitä, miten he voivat vaikuttaa kouluun. Jos jokainen yksitellen pyytää jotain, se ei toimi. Siksi pitää toimia yhdessä.
- Kerro oppilaille, että lapsia pitää **kuunnella asioissa**, jotka liittyvät heihin. Tässä tehtävässä mielipide kerrotaan lyhyessä kyselyssä, joka koskee koulua. Kysely on valittu toimintatavaksi, koska se on helppo tapa kerätä monen ihmisen mielipide tietyistä asioista. Jos erittäin monet oppilaat ovat tyytymättömiä johonkin, voivat oppilaat miettiä, mitä he voisivat tehdä sille.
- Jaa oppilaille tyytyväisyyskysely (ks. muut liitteet). Ohjeista täyttämään lomake ”rasti ruutuun”-periaatteella. Katso väitteet etukäteen ja selitä oppilaille, jos on tarvetta.

Luokasta pitää valita kolme oppilasta, joista yksi on puheenjohtaja, toinen sihteeri, ja kolmas avustaja. **Puheenjohtaja** kertoo koululle ja kutsutulle vieraille tuloksesta. **Sihteeri** täyttää oheisen lomakkeen (ks. muut liitteet), johon kootaan tulokset. **Avustaja** auttaa sihteeria kyselyiden keräämisessä ja tulosten kirjaamisessa. Opettaja tai joku oppilas kirjaa tuloksen myös koulun yhteisessä Powerpointissa olevaan valmiiseen pohjaan.

Vastausten laskennassa voi käyttää ylimääräistä lomaketta, johon lasketaan tukkimiehen kirjanpidolla vastausten määrä. Sen jälkeen vastaukset voi siirtää ”puhtaaseen” lomakkeeseen. Kun vastauksia lasketaan, muut voivat halutessaan katsoa yhdessä Helsingin sanomien Lasten uutisten pitemmän videon lasten oikeuksista:

<https://www.youtube.com/watch?v=WiXihGpiU2Q>.

- Keskustelkaa tuloksista tunnin loppuksi. Kiinnittäkää erityisesti huomiota siihen, jos suuri osa oppilaista on eri mieltä jonkin asian kanssa. Asia voidaan silloin tulkita

oppilaille tärkeäksi. Tämän tyyppisen asian voi halutessaan nostaa esille, kun tuloksia esitellään vieraille.

## Esitys

Iltapäivällä kyselyiden tuloksista kerrotaan vieraille ja muulle koululle. Juontaja vetää tilaisuuden ja kutsuu luokat vuorollaan. Puheenjohtaja ja mahdolliset kaverit tuovat koontilomakkeen päättäjille ja kertovat, mikä luokka on kyseessä ja onko jostain vaihtoehdosta erityisen paljon hyvää tai huonoa palautetta. Samalla tulos näytetään yhteisestä Powerpointista oppilaille. Juontaja auttaa oppilaita tarvittaessa. Tässä kohtaa voidaan pohtia, kuinka moni astuu koulun eteen – jos jännittää, voi mennä isommalla porukalla.

## Lisätietoa

**Lapsen oikeudet lyhyesti** (Unicef, lainattu eduskunnan oikeusasiamiehen sivuilta)

1. Ketään ei saa syrjiä.
2. Kaikissa päätöksissä tulee miettiä, mikä olisi lapsen etu.
3. Valtion pitää tukea huoltajia kasvatuksessa.
4. Oikeus elää mahdollisimman terveenä ja saada tarvittaessa hoitoa.
5. Oikeus henkilöllisyyteen virallisessa rekisterissä.
6. Oikeus perheeseen ja säilyttää sukulaissuhteensa, jos on hyvä olla heidän kanssaan.
7. Oikeus ilmaista mielipiteensä, kunhan se ei loukkaa muiden oikeuksia.
8. Oikeus omantunnon- ja ajatuksenvapauteen sekä uskonnonvapauteen ikätaso huomioon ottaen.
9. Oikeus leikkiin ja vapaa-aikaan sekä yksityisyyteen.
10. Lapsella on oikeus saada tietoa ikätasolleen sopivalla tavalla.
11. Oikeus sosiaaliturvaan ja riittävään elintasoon.
12. Oikeus koulutukseen ja laadukkaaseen opetukseen.

Ohjeet opettajalle, 7.–9. luokka

13. Oikeus oman kielen ja kulttuurin harjoittamiseen sekä oikeus liittyä yhdistyksiin.
14. Lasta tulee suojella päihteiltä, hyväksikäytöltä, lapsikaupalta sekä työltä, joka haitallista kehitykselle.
15. Oikeus väärinkäytösten jälkeiseen toipumisen edistämiseen.

### **Lisätietolinkkejä**

- Eduskunnan oikeusasiamiehen sivu lasten oikeuksista (hyvä ja ytimekäs):  
<https://www.oikeusasiamies.fi/web/lasten-ja-nuorten-sivut/mita-lapsen-oikeudet-ovat->
- Ihmisoikeudet.net – vähän laajemmin aiheesta:  
<https://ihmisoikeudet.net/ihmisoikeudet/lapsen-oikeudet/>
- Wikipedian yleissilmäys aiheeseen: [https://fi.wikipedia.org/wiki/Lasten\\_oikeudet](https://fi.wikipedia.org/wiki/Lasten_oikeudet)
- Lapsiasiamiehen sivut (hyvin laajasti lasten oikeuksista): <https://lapsiasia.fi/lapsen-oikeudet>